

ÇARPIŞMA'YA DAİR

Gülcan Altun

Merhaba Sevgili Okuyucu,

“Sesli betimlemeli film”, kavramını ilk kez TV haberlerinde duydum ve ne yalan söyleyeyim duyunca güldüm. "Ne yani! "Dedim. “Ben film izlerken arkadan bir ses bana görsel öğeleri anlatacak öyle mi? Peki ben nasıl anlayacağım konuşmaları veya filmdeki efektleri?" Böylesi bir ön yargı içinde tanıştım bir kısa film olan Çarpışma'nın sesli betimlemeli haliyle.

İlk tanışmamın da hoş bir tanışma olduğunu söyleyemeyeceğim ne yazık ki. Çünkü ilk deneyimdi ve tabii ki aksaklıkları vardı. Sanırım kayıt ve montajdan kaynaklanan aksaklıklardı bunlar. Söz konusu durumun Sesli Betimleme Ekibi de farkındaydı ki bir süre sonra yeni hali GETEM'e yüklenmişti. Baktığımda filmi dinleme tadına doyumaz bir hal almıştı.

Böylece önyargımın ne kadar haksız ve saçma Sapan olduğunu gördüm. Benim düşündüğüm ile karşılaştığım şey bambaşka şeylerdi. “Demek ki ben film izlemeyi bilmiyormuşum!” dedim kendi kendime ya da öylesine kanıksamışım ki filmi repliklerden takip etmeyi, fazlasını hayal bile edemiyormuşum.

EEEH! İçin sesli betimlemeli filmleri değerlendirme görevini aldığımda ilk olarak aklıma Çarpışma geldi. Değil mi ki O Türkiye'de betimlenen ilk film, değerlendirmede de öncelikli olmalıydı bana göre. Ne yaparsınız, biz kadınlar her konuda romantiğiz işte. Ayrıca bu filmin "avi" formatlı, yani hem ses hem görüntü özelliği bulunan bir film olması ve gören kimseler içinde sesli betimlemeyi daha iyi tanıtması dolayısıyla da söz konusu filmi tercih etmek istedim. Zira gören bir arkadaşım sesli betimlemeli filmlerden söz edince nasıl olduklarını merak etti. Ona önce MP3 formatlı, yani sadece ses özelliği olan bir filmi dinlettim ama anlam veremedi ve sıkıldı. Ancak Çarpışma'yı gösterince görsellikle sesleri bütünleştirebildi ve tabiri caizse yüzünde güller açtı.

Önce filmle ilgili kısa bir bilgi verelim. "kisa-filmler.com" ve “GETEM” sitelerinde film hakkında yazılanlar şunlar: Film kısa-filmler.com sitesine Ocak

2011'de eklenmiş. "Her şey bir tesadüf mü yoksa kader mi?" Filmin başlangıcındaki bu sloganlaşmış söylemle izleyiciye tanıtılmakta. Senaryosunu yazdığı filmin yönetmenliğini de yapmış Umut Aral. Ruhi Sarı, Gürkan Uygun, Ali Çekirdekçi, Selçuk Uluergüven filmde rol alan oyuncular. Site içinde yerli kısa filmler kategorisinde yer alan film, aksiyon, gerilim, macera türünde tanımlanmakta ve 15.30 dakika sürmekte.

GETEM'deki tanıtımdan 2005 yapımı olan bu kısa filmin Sesli Betimleme Grubu'nun gala filmi olduğunu öğreniyoruz. Sesli betimleme kurgusu Ersin Topaç tarafından yapılmış. Betimlemenin metin yazarları ise Işıl Sönmez, Güliz Çıkan, Yunus Emre Topaç. Kayıt ve montajını Ersin Maden gerçekleştirmiş. Işıl Sönmez ve Özge Özdemir tarafından seslendirilmiş.

GETEM'deki tanıtımında filmin konusu, "Üç adam. Üçü de suçun farklı köşelerinden. Üçünün de hayat çizgileri birbirinden farklı. Biri bir dolandırıcı, Cem; diğeri kiralık bir katil, Muştâ; bir diğeri ise Bir yankesici, Ali. Üçünün de yolları Haydarpaşa Garı'nın önünde kesişir," tümceleriyile açıklanmış.

Sesli Betimleme Hakkında

Ses kaydı ve montaj bana göre son derece düzgün ve uyumlu bu videoda. Hızlı çekim, yavaş çekim gibi ayrıntılar özellikle belirtilmiş ve filmi daha net kılmış. Sesli betimleme metinlerini seslendirenler, okuyuş hızlarını ve tonlamalarını filmin aksiyonuna göre çok güzel ayarlamışlar.

Filmin bir sahnesinde betimleme dinleyicilerinin dikkatini çekebilecek bir nokta olarak "yaşlı adam içeri giren adımın kafasını masaya çarptı," ifadesiyle eylem gerçekleşmeden önce betimlemeyi seslendiren tarafından söylenmiş olduğu için eleştirilebilir. Ancak izleyicilerin hak vereceği gibi bu başka şekilde olamazdı. Çünkü bahsedilen sahenin hemen ardından sesli betimleme son hızla devam etmektedir.

Ve bir filmin olmazsa olmazı, çoğu insanın kanalı değiştirmek için kumandaya davrandığı ama bana göre emeğe saygısızlığın en can yakıcı hali, o filmi ortaya çıkarmakta A'dan Z'ye emek harcayanların kimler olduğunun listelendiği bölümler. Bu bölümlerin sesli betimlemelerde olması da çok önemli bir ayrıntı kanımca. Çarpışma'da teşekkürlere varana dek en ince ayrıntısına kadar okunmuş bu bilgiler, tam da olması gerektiği gibi.

Sonuç olarak metinlerdeki ifadelerin açıklığı, seslendirilmesi ve montajı bakımından dört dörtlük bir film Çarpışma, sesli betimleme penceresinden bakınca. Emeği geçen herkese sevgiler ve saygılar.

Sevgili Okuyucu; yazdığım yazıyı değerlendirmeleri için dergimizin diğer yazarlarıyla paylaşmak üzere gönderdiğimde arkadaşımız Engin Yılmaz'dan aşağıdaki e-postayı aldım. Engin'in ifade tarzını her zaman beğenirim. Bu küçük ve sempatik anı yazısını ilk sayıda yazımın sonuna kesinlikle eklemeliyim, dedim. İncelemek için tekrar gözden geçirdiğimde elemeye bile kıyamadım. Olduğu gibi aşağıya kopyalıyorum. Ayrıca sesli betimlemenin başlangıç heyecanını tüm doğallığıyla yansıtması bakımından da dikkate değer bir yazı bence.

“Selamlar Gülcan,

Eski günlere götürdün beni. O film, bizim Boğaziçi'nde Engelsiz Erişim'le yaptığımız ilk çalışmaydı. Bu çalışma öncesinde sürekli yabancı filmler izliyoruz ve bunu nasıl Türkiye'de yaparız diye tartışıyoruz. Sonra Mitat Alam Film Merkezi ile bir görüşelim belki bir sonuç çıkarırız karar verdik. Randevuyu kopardık. Ama bu işin Türkçe ismi ne olmalıydı, sesli tarif, işitsel tarif? Hiç biri tam içimize sinmemişti. Sonra Soner buluverdi. “neden sesli betimleme olmasın!” Süperdi, cuk oturmuştu. Bu isim o kadar tuttu ki, Boğaziçi öğrencilerine ilk duyuruyu yaptığımızda bir sürü dil öğrencisi sırf bu betimleme kelimesine tav oldu ve sesli betimleme toplantısına katıldı. Bir yaz günü öğrencilerle toplanmış ve sesli betimlemenin ne olduğunu anlatmıştık onlara. Daha sonra Kanada'dan bir film getirtmiştik sesli betimlemeli ve hep birlikte izlemiştik. Temel kuralları okumuş tartışmıştık beraberce. Daha sonra MitatAlam'dan Yamaç Bey'in de tavsiyesiyle bir deneyim olması açısından kısa bir filmle başladık işe ve Çarpışma ortaya çıktı. Önce filmi betimlemesiz hep beraber izledik. Sonra betimleme yapıldı tüm grup tarafından tekrar bize anlatılarak yeniden izledik. Ve sonra kurgusu yapıldı filmin.

Kendi çocuğumuz doğmuştu. O filmi ilk kez kurgulanmış olarak betimlemeli izlediğim anı hiç unutamıyorum. 2006 Ekim ayı civarıydı. Bir yandan evlilik hazırlıkları bir taraftan sesli betimleme provaları. Gerçekten güzel bir başlangıç olmuştu.

2006'nın 24 Kasım'ında, yani tam Öğretmenler Günü, ben evlendikten 2 hafta sonra filmin galasını yaptık Boğaziçi'nde. Filmin oyuncularını da oradaydı. Güzel bir gala oldu.

Sonrası Cenneti Beklerken ve Kabadayı filmleriydi, ilk uzun metrajlı filmler.

Sonrası zor bir süreç oldu aslında. Metin yazabilsek bile kurgu aşaması bizi çok zorluyordu. Çok az film betimleyebiliyorduk. Kurgulayacak gönüllü kişi bulmak bizi oldukça zorluyordu. O sırada birkaç festivalden betimleme teklifleri aldık. Adem'in Trenleri, Buz Devri 1 ve 2 bu sıralarda betimlendi. Tabii ilk yabancı uzun metrajlı filmimiz Kayıp Balık Nemo'ydu. Halen bu filmi izler ve çok beğenirim. Bence bu film betimleme tarzımızda önemli bir değişiklik yaptı. Üç noktalı kısa cümleler, daha akıcı bir anlatım ve filmin içine daha çok giren bir ses tonu.

Her neyse festival filmleri bir nebze de olsa yeni filmler yapmamızı sağlıyordu. Ama Emine ve ben gibi birkaç kişi dışında sesli betimlemeyi bir türlü tanıtamıyorduk. Boğaziçi'nin bürokratik yapısı, bizi zorlamaya başlamıştı ve bu işi dernekleşerek çözmeye karar verdik. Kenan ile birlikte merkezi Ankara'da olan Sesli Betimleme Derneğini kurduk. Olgun abim sağ olsun, bürosunu dernek yeri olarak gösterdik.

Kanal D'nin Öyle Bir Geçer Zaman ki ile başlayan dizi betimleme teklifi sesli betimlemenin de kaderini değiştirdi diyebilirim. Belli bir finansal kaynağa kavuşunca daha fazla film de betimleyebildik. Bugün haftada 15'ten fazla dizi ve en az bir filmi sesli betimleyebiliyoruz. Amaç tüm filmler gösterime girdiğinde sesli betimlemeyi de bir seçenek olarak sunabilmek.

Bakalım başarabilecek miyiz?"

Gülcan'ın notu:

Başaracaksınız Engin!

İşte bir kez daha Engelsiz Erişim'in sloganının geçerliliği göz önüne seriliyor.

“ Hayaller yaklaşmakta olan gerçeğin gölgeleridir.”

Hayal ediyorsunuz, öylesine büyütüyorsunuz ki hayallerinizi gerçek gerçek duruyor karşınızda düşledikleriniz. Elinizi uzatıyor ve dokunuyorsunuz bir süre sonra. Tırnaklarınızı geçirip yapışıyor ve ölesiye çekiyorsunuz kendinize doğru.

Ve bir de bakıyorsunuz ki sizin düşleriniz, hani şu dokunup tırnaklarınızla eşeleye eşeleye ortaya serdikleriniz tüm dünyanın gözleri önünde açık açık görebildiği gerçekler oluvermiş. Gölgeleikten çıkıp ete kemiğe bürünüvermiş. İşte bunun için hayal ettiği, etmekle yetinmeyip ortaya koyduğu için sesli betimlemeli filmler ve dizilerle Fark Yaratıcılar Ödülü'nü alan arkadaşımız Engin Yılmaz'ı bu vesile ile bir kez daha tebrik ediyorum.

Hayallere tam gaz devam, yolunuz ve yolumuz açık olsun...

İncelemeniz için Sesli Betimleme Derneği, (SEBEDER)'in internet adresi:

[Http://www.seslibetimlemederneği.com/](http://www.seslibetimlemederneği.com/)

GETEM'in sesli betimlemeli filmlerine direk ulaşabilmeniz için aşağıdaki linke tıklayabilirsiniz. Kullanıcı adı ve şifrenizi girdikten sonra Ocak 2014 tarihi itibariyle sistemde yüklü 149 filmde ilk 20 tanesinin bağlantılarını göreceksiniz. Sonraki düğmesini tıklayarak sayfalar arasında ilerleyebilirsiniz. [Http://www.getem.boun.edu.tr/catalogarama.asp?Productnew=Hepsi&eseradi=&yazar=&cevirmen=&eserturu=Hepsi&alttur=Hepsi&dil=Hepsi&seslendiren=&yayinevi=&alindigikurum=Hepsi&konusu=&Keywords=sesli+betimleme](http://www.getem.boun.edu.tr/catalogarama.asp?Productnew=Hepsi&eseradi=&yazar=&cevirmen=&eserturu=Hepsi&alttur=Hepsi&dil=Hepsi&seslendiren=&yayinevi=&alindigikurum=Hepsi&konusu=&Keywords=sesli+betimleme)

Son olarak Eylem Yurtsever'in sesli betimlemeli filmler üzerine Emine Kolivar ile yaptığı ve Dağ Medya'da yayımlanan röportajın bağlantısını paylaşmak istiyorum. Bana göre muhakkak okunması gereken bir yazı çünkü.

[Http://www.dagmedya.net/2013/12/01/sebiderle-sesli-betimleme-derneği-yaptığım-roportaj/](http://www.dagmedya.net/2013/12/01/sebiderle-sesli-betimleme-derneği-yaptığım-roportaj/)